Tečaj XIV. **NOVICE** List 15.

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako **sredo** in **saboto**. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 20. februarija 1856.

Kako se dajo slabi travniki zboljšati.

Čez dve rečí so gospodarji od nekdaj tožili, tožijo dan današnji in bojo tožili, dokler bo svet stal: da jim namreč gnoja manjka in pa dnarja.

Kdor hoče k dnarju priti, mora pred dosti gnoja imeti. Da si pa gospodar dovelj gnoja napravi, potrebuje klaje in stelje; kdor zamore le malo klasti in pa malo nasteljati, bo imel tudi malo gnoja, tedaj tudi malo dnarja.

Klajo za živino dajejo pašniki, senožeti in pa njive. Kdor na spašnikih in senožetih dosti klaje za živino dobí, mu je ni treba na njivah pridelovati.

Pašniki so večidel suhe in slabe zemljišča, kjer se ne splača, da bi se kosilo ali kak sad sejal; pridela se na njih celó malo, in tudi ni mogoče, da bi se dosti pridelalo, ker se ne obdelujejo. Živina se klati od zora do mraka po njih, voha rastlinje, ki na njih klaverno raste; teptá travine cimice, jih pokriva tam pa tam s svojim gnojem, da se zadušé, ko so morebiti hotle ravno skozi perst predreti; silne muhe in brenceljni jo pikajo, da z vzdignjenim repom okoli bezlá, čeravno je tako lačna, da se ji še komaj hoditi ljubi.

Da bi taka živina za gospodarja kaj dosti prida bila in da bi od nje kaj tečnega gnoja pridelal, ni misliti, — in vendar se dajo taki slabi malopridni spašniki prav lahko na bolje oberniti.

Naj gospodar tak pust spašnik razdelí na več kosov, vsaki kos ogradí s kakoršno koli ograjo, in živina naj se pase zaporedoma sedaj na enem, sedaj na drugem kosu, in tako dalje, in vidil bode, da s tem samim je že zboljšal spašnik, ker sedaj ima trava saj toliko časa, da zamore rasti. Mislimo si pa še gospodarja, kteri takrat, kadar konj ali vol nimata posebnega dela na polji, napelje kak koš zemlje, in če je tudi mertvica, na pašnik in to zemljo spravlja v kakem kotu na kùp, potem pa veleva pastirjem, ki takó lenobo pasejo celi dan, naj pobirajo gnoj, ki ga živina po pašniku trosi, in ga mešajo z navoženo zemljo, ktera se potem, preden zima pride, po spašniku razmeče in z brano povleče, in vidil bode, ako živino prihodnjo spomlad nekoliko pozneje na pašnik žene, da trava predreti zamore, da bo tako gleštan spašnik veliko bolji. Mislimo si pa še dalje gospodarja, ki je v stanu, da na pustem in suhem spašniku po 20 do 50 sežnjev saksebi grabnov vreže, po čevlji ali po 2 čevlja širokih in globokih; če te grabne skozi zimo odperte pustí, potem pa jih z izkopano zemljo spet zasuje in eno ali 2 leti stare akacijne sadike v to zrahljano perst posadí po 3 do 6 pavcov saksebi, si bo napravil tako živih plotov; to germovje pa vleče mokroto na-se in storí, da je zrak bolj vlažen; vetrovi ne morejo potem zemlje tako osušiti in ne zadušiti travic. Od koristnosti akacij smo že tolikrat govorili, da nam ni treba tega priporočila več ponavljati.

Še drugo drevó pa je, kterega na pustih spašnikih ne moremo dosti priporočati, in to drevó je jesen. Jesen je zares senožet gori v zraku (ljuftu), ktera se na leto dvakrat kositi dá. Kako nek to? bo vprašal marsikter gospodar. Brez vse copernije je to takole: Listje jesenovo se dá dvakrat v letu sklestiti z drevesa, se zveže potem v butarce, spravi, in pozimi kot prav dobra klaja poklada govedom, ovcam in kozam. Gospodar, kdor to vé in je le enkrat skusil, se ne bo bal malega truda in majhnih stroškov, da bi med germovjem na tacih spašnikih ne napravil posamnih jam in v te jame ne zasadil jesena, kteri varuje spašnik presilne suše, je živini zavetje poleti ob hudi opoldanski vročini, in verh vsega še dajè obilo klaje za zimo. Iz jesena se dá sicer dober plot napraviti, pa na spašnikih pritlični jeseni konec jemljejo, zato, ker jih živina v eno mer objeda. Se vé, da na spašnikih se morajo tudi akacijni plotovi pervi 2 leti pred živino zavarovati.

Kdor je v stanu, cestnega blata, blata iz grabnov in bajerjev na pust spašnik navoziti, bo gotovo tudi zboljšal nerodovitno zemljišče.

Če pa je zgornja perst spašnika zlo slaba, da skor nič trave v nji ne raste, ali če kdo hoče v pusto in suho zemljo spašnika zasejati gosto travo, naj si izbere semena armána (Schafgarbe), ovčje bilnice (Schafschwingel), male bele deteljce (weisser Klee) in pa korninšice ali pimpinele (Pimpinelle) in naj ga vseje z režjo vred; pervih treh seme se zamore, vsacega enaka mera, vkup zmešati, pimpinela se mora zavolj njenega razširjenja sama za-se sejati.

Če je pa spašnik občinska gmajna, je perva potreba, da se razdelí med lastnike in da ti po tem takem zapušeno zemljo, ktera jim pred ni nič dobička dajala, predelajo v rodovitno zemljišče, naj je že travnik ali njiva.

Ko si je gospodar spašnik na to vižo zboljšal, mora skerbeti tudi za popravo senožet ali travnikov.

Slabe senožeti so večidel trojne: ali so suhe in puste, — ali so mokre in merzle, — ali pa so šotaste, z mahom in pogostoma tudi z resíco obrašene.

Suhe in puste senožeti se dajo popraviti tako, kakor smo rekli, da naj se popravljajo enaki spašniki.

Ker je zemlja na senožetih večidel bolja kakor na spašnikih in ker se na senožetih le v jeseni pase, se dajo na njih plotovi z jesenom narediti; le grabni morajo za jesen enmalo globokeji in širokeji biti kakor za akacije, in močnejše sadike, 3 do 5 let stare, naj se izberó za nasadbo, ker jesen sploh in posebno perve leta ne raste tako hitro kakor akacija.

Če so suhe senožeti še obrašene z mahom, povleci jih prav dobro z ojstro brano pozno v jeseni, posebno z brabantsko, po dolgem in po širocem, da se mah iztrebi; če moreš pepéla premogovega (Steinkohlenasche) kje dobiti, potrosi ga po mahovitem travniku in vidil boš, da boš mah čisto odpravil.

Če je trava le redko zarašena, ker jo je obilen mah zaterl, je treba zgodaj na spomlad po senožeti raztrositi senénega drobú. Ker pa je v tem drobu večidel le malo dobrega semena, naj se dobra senožet pozneje pokosí, seme iz trave izsmuče in z drobom pomeša.

Kadar se je na senožeti gosta trava zarastla, je dobro, travnik včasih z gnojnico pognojiti; ako je pa gnojnica človeška, je sama na sebi prehuda; tedaj je treba, da se z vodo zmeša in bolj redka naredí, ali pa takrat po senožeti razkropí, ko jo še enmalo snega pokriva; sicer požgè travo.

Za mokre senožeti je treba grabnov, po kterih se moča odteka, še bolj pa drenaže.

Obertnijske in rokodelske novíce.

(Ali je les od znotraj skozi in skozi zdrav) in tedaj pripraven za pohištva in druge tesarske déla, se lahko zvé, če se posekano deblo z vsakim koncom položí na kako podlago; potem naj eden s kladvom na enem koncu poterka, kdo drug pa naj na drugem koncu uho nastavi. Ako je deblo zdravo, se sliši čisto vsak udarek prav dobro in glasno, če je deblo tudi 80 cevljev dolgo; — ako se pa slišijo udarki bolj gluhi in le slabi, je to znamenje, da je deblo sem ter tje nagnjito, tedaj ne zdravo. Kdor se je le kolčikaj na to vižo vadil, bo vselej lahko spoznal, ali je les zdrav ali ne. (Vkbk. 1856.)

(Kostí vsake sorte in tudi slonova ali bela kost se dajo naj lepše in naj bolji kup beliti), tudi če so stare in zarumenele, ako se nekoliko dní položé v vodo klorovega apna; v ta namen se vzame en del klorovega apna, 4 dele pa vode; potem se umijejo s čisto vodo in na sapi posušé; tudi slonova ali bela kost (Elfenbein), če je že prav rumena, se dá na to vižo prav lepo ubeliti, le delj časa jo je treba namakati v imenovani klorovi vodi. (Mitth. d. hanov. G. V.

(Prav dober firnež) si zamorejo mizarji (tišlarji) napraviti, ako prilijejo k 7 funtom prav lepega raztopljenega gumija-kopála kakih 7 maslicov bledega očišenega olja. Čez 3 ali 4 minute, ko se ta zmes že vleče, se postavi od ognja in se zmeša z 8 bokali terpentina; potem se precedí in shrani za rabo. Ta firnež, če je bil dobro skuhan, se posuší že v 10 minutah; če je bil pa preveč skuhan, se nikakor ne bo dal s terpentinom zmešati, in včasih, če je bil s terpentinom kuhan, se bo sicer ž njim zmešal, pa se ne bo sprijel z nobenim drugim firnežem, kteri je bil manj kakor on kuhan. Tedaj je treba prav natanko ga kuhati; tega pa se mizar izučí, če ga je večkrat kuhal.

Ogled po kranjskem Gorenskem.

Pot od Ljubljane do Belepečí (Weissenfels).

(Dalje.)

Po ti kratki pomudbi se podajmo zopet na razpotje ceste, in naprej po levi poti proti gornjemu Gorenskemu. — Kmali gori, potem ko se ceste ločite, se spustí po stermem klancu doli v vas Bistrico, in prestopivše reko enacega imena, ki priteče od Teržiča, nas pelje unkraj zopet po enakem klancu navkreber, verh kterega dospevši se znajdemo na podbrežkem polji, ki se razprostira na desno; cesta pak pelje tik obraščenih homcov. Kmali tje naprej pridemo v farno vas Podbrezje. Cerkvi, farna in podružna, stopite na desno v polji; posebno prijetno se vidi podružna, sploh Tabor imenovana, ki stojí na nizkem okroglem gričku sred polja in je posvečena žalostni Marii, kamor ob petkih v postu mnogo ljudí na božjo pot zahaja. — Ne morem tù memo iti, da bi ne omenil, s kako nenavadnim pevskim sluhom so tukajšni prebivavci navdani. Slišal sem male fantine, dasiravno se nikjer niso učili in nihče tudi ne ene note ne pozná, tako lepo in prijetno po sluhu na orglje igrati, da se nísem mogel prečuditi. Tudi neka priprosta pevkinja M. R., izučena v enaki naravski šoli, je vedila precej dobro segati po orgljah. Tako spijo med našim narodom v tako imenovanih samoukih umne glavice, ktere pa se ne bistrijo, ako nimajo priložnosti se izuriti. Škoda! In ne malo takih je med našim narodom.

Unkraj Podbrezij se zgubí cesta v smrečje in kmali se znajdemo na verhu gobovškega klanca. Na desno derží zopet stranska mala cesta skoz gojzd in memo Kovora v Teržič, kamor se dospè v dveh urah; velika cesta pa se okrene na levo in se spustí po zlo zlo stermem klancu navzdol. V sredi tega klanca pa se cesta vnovič cepi. Obedve poti, ki se tù ločite, nas zamorete pripeljati v mestice Radoljco, ktero hočemo tudi mi pogledati, dasiravno leží nekoliko v stran od vélike ceste. Po kteri strani se tedaj hočemo podati? — Kar daljavo zadene, je popotnikom, ki gredó proti Bledu, skoraj vse eno, iti po eni ali drugi, zakaj pot, ki derží tù na levo, kakor tudi tista, ki se gori pod Otokom od vélike cepi in derží proti Bledu in Bohinji, se v Radoljci zopet sklenete. Edini razloček skoraj bi utegnil biti ta, da je vélika cesta lepša od stranske, pa — kaj bomo ugibali, — poglejmo obedve, bomo še bolj Gorensko spoznali.

Sledimo nar poprej véliki cesti. Pelje nas ona na desno doli v obrežje Save in tik ob taisti gori proti Posavcu, kjer desno in levo obrežje Save veže most, kterega vasi iz okolice na lastne stroške napravljajo. Cesta se tù okrene zopet nekoliko na desno, in farno vas Ljubno na stermem griču pustivši pelje naprej, kjer pri potoku, ki priteče od Doberča verha, se prične zopet stermi klanec, verh kterega v lepi ravnini stojite v mali daljavi ena od druge vasí: malo in veliko Dobropolje. Malo tje nas pelje zopet mali klanček v razprosteno okolico mošniško, kjer se kmalo tam vštric vasi Mošinj ločite cesti. Desna ali vélika derží proti Otoku, kamor se zdaj kmali pride, in kjer je druga poštna postaja na gorensko-beljaški cesti; leva, stranska pa derží proti Radoljci, kamor se dospè od razpotja v kaki pičli pol uri. Na celi poti se nam kaže mestice Radoljca in zadej bleška okolica, prava Švajca kranjske zemlje. —

Leva cesta, ki se sred gobovškega klanca od vélike loči, nas pelje tudi, enako veliki, k bregu Save, ktero pri Podnartu prestopimo. Gori okoli nas vodi zdaj memo farne vasí Ovsiš, ki stojí na levo, skozi bolj samotno dolino; v dobri uri se loči stranska leva pot proti Kropi, kteri terg nam vendar v levi dolinici skrit ostane, akoravno je do gor le dobro četertinko ure; desna pak pelje proti Kamni gorici. Kamna gorica, kakor tudi Kropa ste obedvé fužinska kraja. Kropa ima dvoje fužin s plavži, mnogo cajnarc in tù se zdeljuje vsake baže žebljev paženskih, konjskih, čevljarskih itd. Kamna gorica ima sicer le eno fužino s plavžem, pa v oziru napredovanja kropiško deleč prekosí. Kamna gorica je dosti prijazen kraj. Na levo jo obdaja visoka Jelovica, na desno pa prav nizki bolj pešeni griči, od tod menda ime njeno: Kamna gorica. Hiše so lepe, tudi cerkev, farovž in šola; vse na levem gričku nad fužino stojí in je vse prav lično in snažno. Prebivavci se pečajo z izdelovanjem žebljev veče baže, so prav zlo marljivi, in vkljub težkega dela zali in krepki ljudje.

(Dalje sledí.)

Za poduk in kratek čas.

Kakor je, je dobro.

Bogati Groga je imel hčerko, lepo deklico. Veliko snubačev je privabil lepolični obrazek, še več pa predalčiki polni srebra. Al poštenega snubača ni bilo blizo, ker taki so dobro poznali malopridno Nežico. Dobila je toraj moža sebi enacega, kteri se ji je znal, kot vsi taki, dobro hliniti.

Očetu ga je Nežica hvalila tihega sramožljivega fanta, danes tako, jutri tako, da ga je naposled dobila za moža. Tihi Janez je postal Grogov zet.

Perve dní so bili vsi eno serce; al Janez dobí ključe do predalčikov in pridno jame jemati iz njih. Kam je deval? Nosil je v pivnico k igri; se vé, da so se dvasetice le zmuzale, ker „zmiraj le dajaj, nič pa ne dôbi, boš kmalo mošnjo ožel“.

Kaj je zdaj početi? „Čmu nama je toliko zemljišča, Nežika — pravi Janez — poprodajva nekoliko travnikov v predalčike. Kmali sta oba prav dobra gospodarja za svoje trebuhe, pa kaj slaba, za kar bi imela dobra biti. Stari oče mora žgance z družino jesti, kadar Janez pri bokalu cipko reže in si Nežica kave kuha. Groga v raševih hlačah pred hišo na klopi po pôšlih zlatih časih žaluje v tem, ko Janez v dragi, iz mesta naročeni suknji kvartico meče. „Janez,

Janez! — svarí oče nehvaležnega zeta — kaj počenjaš, kmali boš vse pognal, kar sem počasi s kervavimi žulji pridobil". „Mólči, starec — zareží Janez — jez sem zdaj gospodar!"

In tako je blaženi mir iz hiše zbežal, z mirom sreča, in počasi tudi premoženje.

Ko je zopet iz njiv napolnjene predalčike spraznil bil, pravi Nežici: „Čmu nama je toliko živine, toliko hlapcov, proč z njimi!" In prodá par voličev, par konjičev, izplača tri hlapce in zopet niso predalčiki prazni. Gostí sta dajala svojim mnogim prijatlom. Verlo so bokale praznili, dobro jedli. Na dan Janezovega godú je bilo vse živo v njegovi hiši. „Bog živi našega verlega Janeza!" — kričé gostje eden čez druzega! (Bog vé, kaj so si mislili!) Groga pa v svoji izbici na oknu sloní in gleda vrabce na sosedovi strehi. „Mi bo le kdo podal kozarec vina, če grem skozi gostivnico?" reče sam sebi. Gré. Žalibog! še ne pogleda nihče sivega starčika. „Kaj bi maral, pravi sosedu, naj zapravlja, kakor hoče, saj nima otrok, da bi le mene, slabotnega, tako ne psovala, sem si letó zaslužil?" „Potolažite se, Groga!" — mu pravi sosed — „jez vam bom nekaj svetoval, kar vam bo gotovo spoštovanje hčere in zeta pridobilo, in ljubila vas bosta zopet kot perve dní. „Kakor je, je dobro" — pravi Groga — samo, da bom stare svoje dní preživel, kakor sem si jih, menim, zaslužil!

„Tù imate verigo, Groga, nesite jo na tihem v izbo svojo in zaklenite se va-njo. Potlej zapnite s kaveljnom zadnji sklep in vite jo dolgo kot štreno po škrinji, pa pazite, da vas nihče ne vidi; bote kmali vidili, kaj bo". Groga molčé nese verigo pod plaščem skrito v izbo in dela, kar mu je sosed svetoval. Nežina prijatlica čuje rožlanje pod oknom in berž teče ji povedat. Ta posluša začudena in si misli, da starec meša plesnjivo srebro. Sosed mu je bil pa tudi veleval, da nikakor ne smé ključa v skrinji popustiti, temuč naj ga sname, in da ga bi tako ali tako hči ali zet ne zasačila, naj njemu ga prinese.

Druzega dné mora Groga s hlapcom po derva iti; v tem skoči Neža k očetovi skrinji; ker jo pa zaperto najde, jo skuša prizdigniti. Na enem koncu dvigne, veriga zrožla k drugemu; gré k unemu, veriga zderčí nazaj. „A, je taka!" — pravi Janez, ko pride ravno iz pivnice, in se temu jako čudi, kar Nežica pravi. Gré tudi on dvigovat, in tudi on si že želí smert dedca.

„Vse drugači morava z očetom ravnati — pravi Nežica, ker ne mara zapusti dnar kakemu druzemu, če mu prav dobro ne streževa". Groga pride domú. „Gotovo ste trudni in lačni, ljubi oče" — mu Nežica prijazno reče — tù se usedite (mu odkaže mehak stol v svoji izbi), vam grem kaj jesti iskat". — Groga debelo gleda in se spomni verige.

Kmali je Nežica tù s kosovi gnjati na pladenj s hlebom belega kruha in merico vina. Že leto in dan ni Groga tako dobrega jel. — Odslej ga imata pri jedi med sabo in prav marljivo mu strežeta do zadnje ure. Ta pride, — Groga pokliče soseda, se mu lepo zahvali in sosed pravi: „Kaj ne: kakor je, je dobro" — in Groga zadnjikrat zdihne.

Še je v mertvaškem pertu v hiši ležal, Janez siloma odprè skrinjo in zakolne: „Prekleti starec!" —

A. D.

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Reke. * 12. dan t. m. ponoči ob dveh so poštni voz med Delnicami in med Skradom napadli roparji, ki so popred cesto z lesovjem zagradili; za postilijonom, ki je hipoma skočil z voza in letil ljudí na pomoč klicat, so strelili pa ga k sreči ne zadeli, kondukterja pa ste dve kugli do mertvega zadele; konji so se obernili z vozom, so nazaj dirjali, in oteli popotnika, ki sta celi čas tiha in se vé da napol mertva v kotiču voza sedela.

Od horvaške Save. * Sava je pretekli mesec po več krajih na Horvaškem hude povodnji napravila; vas Mlaka v gradiškanskem polku je čez in čez v vodi stala. Saveta D., žena nekega graničarja, ki je bila v gostji pri svoji žlahti, pride 11. dan p. m. blizo reke Staupe; vidi sicer, da je njena vas Mlaka čez in čez od Save vtopljena, vendar misli, da bo še prebredla vodo ter se spustí na pot v njo. Brede in brede kakih tisuč stopinj, pa le zmiraj globokeje pride v vodo, da ji je bilo že utoniti. K sreči dospé do nekega drevesa, ki je v tem jezeru stalo, in ker ne more ne naprej ne nazaj, spleza na drevó in čaka na njem pomoči, ki pa ji je še le 14. dan p. m. došla, ko se primeri, da je več graničarjev blizo tistega kraja prišlo in zapazilo žensko na drevesu. 3 dní in nočí je reva čepela na drevesu in straha vsa terda ni nič vžila, čeravno je nekaj mesa in jabelk seboj imela. Sedaj je popolnoma zdrava.

Iz okolice triglavove 13. febr. —č. Hude leta nas tarejo, dnar se težko vloví, lahko pa izda. Ko bi človek deset rok imel, bi komaj bilo, ali le z dvema je križ za veliko družino dovolj si prislužiti. Poslušajte, kako so si modri B. v taki sili pomagati mislili. Zvedili so, da se bukve na svetu najdejo, v kterih je zapisano, kako se peklenšček kliče in zarotuje, da razodene v temni globočini pod zemljo skrite zaklade. Zložé tedaj več dnarjev skupej in res dobé zvito bučo, ki je šla černe bukve kupit, ktere res najde, pa šembrano drago plača. V tem prečudnem početji so se z B. tudi T. nek zedinili. V čast svetnikom božjim obljubijo polovico zaklada in jih na pomoč kličejo. S potrebnim orodjem se podajo na odmejeni kraj v temni noči, roté hudobo in debelo gledaje čakajo, kdaj da bo prišla. Prikaže se rogatec v podobi vélikega mačka, privalí sod dnarjev pa se na nj košato vsede. „Hentej! malo preveč bo polovica v dar svetnikom, nekoliko jim bomo pa že dali" — so rekli, ko sod terdnjakov ogledajo. Prehiter je bil njih sklep, hudoba se ne dá več odgnati, ker niso mož beseda. Krohotaje velikanski maček sod zasuče, da se zemlja strese, ga zavalí v nočni tmini v podzemeljske jame in zgine. Lasje so vsim pokonci lezli; „na! zdaj pa imaš zaklad!" so godernaje zdihovali — „bukve niso te prave bile ali pa niso cele". Nazaj jih nesó in svoj dnar terjajo nazaj, pa so spet naleteli. Z lepo ni šlo, tožijo prodajavca bukev zavoljo goljufije in vès svet zvé skrivnosti njih zaklada.

To in zraven te pravlice še veliko druzih od B. pripovedujejo. Se vé, da je bosa in prazna, vendarle so bedaki, stare babele, otročji ljudje po samotnih hišah v hribih, ki terdno verujejo, da so B. „šac" vzdignili.

Resnica pa je, da so B. od nekega sleparja černe bukve za imenovani namen kupili, drago plačali, in ker so vse skušnje zastonj bile, so bukve nazaj dali in svoj dnar terjali. Prodajavec in kupci, iskavci zaklada, so si pa napravili velike zaderge, ker cesarska gosposka sedaj to reč natanko preiskuje. In prav ima. Želeti bi pa tudi bilo, da bi tisti, kterim so okoljšine bolj znane, z resničnim razjasnjenem praznim marnam v okom prišli.

Marsikdo bo rekel: to se je gotovo godilo pred 300 in več leti, ko so še copernice žgali. Ali resnica je, da se je zgodilo leta 1855. Kaj ne, da pridno in dobro napredujemo!

En svèt za B. jez vem, kteri bi utegnil pomagati, kadar bi še želeli „šac" kopati. Znan je gotovo tudi v B. stari pregovor: „klin s klinom". Poskusite! Vem za vas, kjer je neutrudljiv šolsk učenik majhen vertič si napravil, ne za-se, ampak da bi svoje ljubljene učenčike sadjoreje privadil in v cepljenji izuril. Nek malopriden gerdún pride ponoči, pokosí mlade drevesica, in tako v hipu dolgi trud vniči. Tak tolovaj ne more človek biti, ampak mora biti pošast peklenske žlahte. Kaj! ko bi tega zvohali in dobro plačali, da bi mačka na zakladih v B. v kozji rog vgnal? Ali zapišite njegovo ime, in še kakega druzega tacega pajdaža v bu-

kve, če tudi niso černe, zamorejo tudi zlate biti; kaj velja, da bo satan, kadar jih bo zaslišal, se odkril in globoko priklonil, in če tudi kakor maček prikobaca, bo naglo rep med noge stisnil in šel rakom žvižgat? — „šac“ bo pa vaš! Saj „klin s klinom“ večkrat pomaga!

Iz Ljubljane. Gospod August Šnedic in gospod Karl Raab, dosedaj svetovavca deželne sodnije pri c. k. okrožni sodníi v Novemmestu, prideta po sklepu c. k. ministerstva pravosodja k c. k. deželni sodnii v Ljubljano.

Novičar iz raznih krajev.

Ministerstvo je ukazalo, da v Slavonii se ima nagla sodba na smert (Standrecht), ki je bila lani v ti deželi za hudodelstvo rópa in požiga oklicana, se ima sedaj vpeljati tudi za hudodelstvo umora vsake sorte, zato ker se ondi prepogostoma dopernaša. — Sliši se, da je minister bogočastja in nauka vse škofe našega cesarstva povabil, naj pridejo do druge nedelje po veliki noči, 6. aprila, na Dunaj, ker tisto nedeljo se bojo začele posvetovanja o postavah, ki se tičejo konkordata. — Časniki so že tako izmotali klopčič parižkega zbora, ki bo sklenil mir ali vojsko, da so poslednje dní večidel potihnili. Že se snidvajo od vsih straní sveta poslanci, ki imajo rešiti prevažno zastavico, in neki parižki časnik je tako prepričan berzega obravnovanja, da terdi, da cesar Napoleon bo 3. dan sušca, ko se bo francozki deržavni zbor začel, temu zboru že oklical dogotovljeni mir. — Ker nimamo tedaj o ti zadevi sedaj nič druzega novega povedati (kako bo zastran parižkega zbora s prusko vlado in z nemškimi zaveznimi deželami, se še nič gotovega ne vé), bomo častitim bravcem povedali druzih novic. — Cena žita, moke in druzega živeža povsod po malem pada. — Na Dunaji se napravlja družba na akcije, ki misli veliko fabriko ustanoviti, ktera bo s soparom kruh pekla in ga po nižji ceni prodajala. — Na Laškem (Lombardo-Benečanskem) se je tudi družba na akcije ustanovila, ktera bo iz šote (Torf) oglje žgala in prodajala; tako gotov jim je dober izid te špekulacije, da 1000 akcij (delnic) je bilo hipoma spečanih. — Kadar bo unidan omenjena železnica iz Linca do Monakovega gotova, se bo malo čez 36 ur potrebovalo iz Dunaja v Pariz, — tedaj le 48 ur iz Ljubljane v Pariz. Kako se svet krajša! Pred 20 leti smo se še iz Ljubljane v Gradec vozili 3 dní! — Kako se sploh časi preminjajo! Leta 1738 so nekega moža za norca imeli, ker je terdil, da v 100 letih se bo pisalo z bliskom, svetilo z zrakom, s soncom malalo, s soparom vozilo. In sedaj je že vse tako, kar nam pričuje telegraf, gazna svečava, dagêrotipi in hlaponi. — Pa še druge nepričakovane rečí se godé: sultan turški je prišel na plés h kristijanu (poslancu angležkemu 31. januarja), in za kraljevega vradnika v Londonu so izvolili unidan neko žensko! — Ko so pustne dní pustne vole v Parizu okoli vlačili in so mesarji memo cesarjeve hiše gredé klicali „Živi Napoleon III.!“ in pa „Živi Napoleon IV.!“ se je ta drugi klic, nanašaje se na pričakovanega cesarjeviča, močno dopadel cesarski hiši. — Žtahtnik Napoleonov abé Bonaparte, sin princa Lucijana, se je unidan podal v Rim, da bo za mašnika posvečen; potem mu je visoka služba na Francozkem namenjena in pa kardinalski klobuk. — Po novih skušnjah nekterih kemikarjev pruska kislina (Blausäure), ktera velja za naj huji strup, napravlja le dozdevno smert. S kislino zavdani beli zajčki, ki so bili na videz popolnoma mertvi, so se nek hitro oživili, ko sta se jim navpik zadej na glavo in po herbtu v vodi stopljena jesiho-kisli kali in pa kuhinska sol polivala. — V dunajskih vremenskih pametvah (Meteor. Not.) beremo sledeče: „Od 6. t. m. je bilo vreme tako južno kakor malokdaj ob tem času. Ako se (z ozirom na gorke leta 1811, 1822, 1834 in 1846) poterdijo dosedanje skušnje, da o 11 ali 12 letih vselej eno prav gorko leto pride, imamo letos ali pa prihodnje leto nenavadno gorkega leta pričakovati“.

Národna pesem.

(Dalje.)

To izusti, na zemljo se zgrudi,
Turki zadnej sine odvedejo
Preko ravne zemlje Arbanije,
Vse četiri caru u dar dajo.

Ko pa je car Jureta ogledal,
Znamenja vsa na njem zagleda:
Britko sabljo na desnici roki,
Svetlo krono na glavi junaški.

Goji njega v svojem dvoru belem;
Kadar li je dete ponaraslo,
Ni ga bilo tacega junaka
Ne med Turki ne med Kaurini.

Pogosto je na mejdan izhajal,
Na mejdanu glave odsekaval,
Celi dan je žiljetal [1]) se s Turki
Ter jih večkrat s konja obaljeval [2]).

Malo časa za tem postojalo,
Kar mu mati belo knjigo piše,
Da se oče iz sveta prestavil
U Krojani u belemu Gradu.

Turki so mu oteli kraljestvo,
Ostala b'la Vojsava kraljica
Je brez kralja in brez kraljevine,
Brez gospodstva in brez banovine.

Mislil si je Kastriotič Jure,
Kako bi se cesaru izmaknil,
Svojo mater siroto obiskal,
In si svojo krono spet dobavil [3]).

Ali mu je sreča priskočila:
Udarijo ogerski vojaki,
Pa robijo carove deržave,
Pred njimi je vojvoda Janko.

Kadar Murat razumel je glase,
Sileno si on nabera vojsko,
Zbrano daje Kastriotič Jurju,
Pa je njemu car tako govoril:

„Verni sluga Kastriotič Jure!
Karkolj imam u dvoru junakov,
Mladih pašev, agov in spahijev,
Nad te, dragi, jaz nimam junaka“,

„Kteri bi mi pred vojsko izišel
In pobil se z vojvodom Jankom
Predajem ti silno vojsko svojo,
In svojega čata [4]) velikega“;

„Spomni mi se drago dete moje,
Da sem te vzel za svojega sina,
V svojem dvoru carsko te izkojil
In za pašo dično te postavil“.

„Kadar sem pa sinko te poturčil,
Lepo sem ti kaj postavil ime,
Lepo ime Jure Skenderbeže,
To če reči jaki Aleksander“.

Ko je Jure cesara razumel,
Priklonil se do zemljice černe,
In podiže Turke vítezove
Preko ravne zemlje Romanije.

Berzo Jure k serbskej zemlji dojde,
Na polji se dobro utabori,
Iz tabora belo knjigo piše,
Ter jo šelje vojevodu Janku:

„Kaurine od Sibinja Janko!
Jutri bomo na te udarili;
Alj se nikar, brate, poplešiti!
Spomni mi se, Sebinjanin Janko“:

„Da mi jedno vero verujeva,
Kadar jutri u boji bodemo,
Predal ti bom vso vojsko cesarsko.
Jaz sem suženj Murat Selimana“,

„Pravi sin sem Ive Kastriota,
Pokojnega kralja od Epira,
Kteri mi je ne davno preminil,
Murat mi je otel vse očinstvo“.

„Moja mati u nevolji cvili;
Želim svojo mater pohoditi [5])
In očinstvo svoje pogledati,
Svoje drage bratski ogerliti.

(Konec sledí.)

[1]) Žiljet, kopje, Wurfspiess, tudi v Poljanah znana beseda; žiljevati, to je, s kopjem metati. — [2]) Obaljiti, niederstürzen, pri Belih Krajncih. — [3]) Dobaviti, pri Belih Krajncih, to je, priskerbetí, dobiti. — [4]) Čata, pisar, turška beseda. — [5]) Pohoditi, to je, obiskati.

Stan kursa na Dunaji 18. februarija 1856.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	83 5/8	fl.
	4 1/2 „	73 1/4	„
	4 „	65 3/4	„
	3 „	49	„
	2 1/2 „	41 1/2	„
Oblig. 5% od leta 1851		B 86	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		83	„
Zajem od leta 1834		228	„
„ „ 1839		135	„
„ z loterijo od leta 1854		105 1/8	„
„ národni od leta 1854		85	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.	69 1/2	fl.
Windišgrac. „ „ 20 „	24 1/4	„
Waldštein. „ „ 20 „	24 1/2	„
Keglevičeve „ „ 10 „	11 1/2	„
Cesarski cekini	4 fl. 55	
Napoleondor (20 frankov)	8 fl. 12	
Suverendor	14 fl. 15	
Ruski imperial	8 fl. 26	
Pruski Fridrihsdor	8 fl. 35	
Angležki suverendor	10 fl. 20	
Nadavk (agio) srebra: na 100 fl.	5 1/2	fl.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.